

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 281/2017-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. mája 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], t. č. [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jaromírom Šmátralom, PhD., Martinčekova 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 26/2017 a jeho uznesením z 5. januára 2017 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 5/2017 a jeho uznesením z 31. januára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. marca 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 26/2017 a jeho uznesením z 5. januára 2017 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 5/2017 a jeho uznesením z 31. januára 2017 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný za pokus prečinu podvodu podľa § 14 ods. 1 k § 221 ods. 1 a 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom vo výroku uznesenia o vznesení obvinenia. Uznesením okresného súdu z 5. januára 2017 sudca pre prípravné konanie zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby podľa § 79 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) a súčasne neprijal písomnú záruku [REDAKOVANÉ] zo 4. januára 2017, neprijal písomný sľub sťažovateľa a napokon rozhodol o tom, že väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradí. Uznesením krajského súdu bola sťažnosť obvineného proti uzneseniu okresného súdu zamietnutá z dôvodu, že nie je dôvodná.

3. Za najpodstatnejší dôvod podania sťažnosti sťažovateľ považuje postup sudcu pre prípravné konanie, ktorý má za následok nezákonnosť väzby sťažovateľa. Sťažovateľ predovšetkým vytyka, že nebol o mieste a čase výsluchu okresným súdom upovedomený tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 72 ods. 2 Trestného poriadku. Zo strany okresného súdu mu nebol ani doručený návrh prokurátora na zamietnutie jeho žiadosti o prepustenie väzby. Sťažovateľ bol taktiež ukrátený na svojom práve podávať opravné prostriedky tým, že mu nebolo doručené uznesenie okresného súdu, ako ani zápisnica z výsluchu sp. zn. Tp 26/2017 z 5. januára 2017, ktorá bola doručená iba jeho obhajcovi.

4. Sťažovateľ taktiež nepovažuje za správne odôvodnenie krajského súdu, ktorý vo svojom uznesení uviedol, že v zmysle dohovoru bol sťažovateľ predvedený a vypočutý a vzhľadom na prednosť dohovoru pred zákonom postačuje aj predvedenie sťažovateľa.

Podľa sťažovateľa krajský súd nepostupoval správne, pretože podľa § 154c ústavy má dohovor prednosť pred zákonom len vtedy, ak zabezpečuje väčší rozsah práv, čo v tomto prípade neplatí. Krajský súd sa vôbec nevysporiadal so sťažovateľovou argumentáciou týkajúcou sa nedoručenia návrhu obvinenému a nereagoval na podstatné argumenty sťažovateľa. Za nedostatočné a formálne považuje aj odôvodnenie krajského súdu, pokiaľ ide o odmietnutie záruk poskytnutých na účely nahradenia väzby sťažovateľa.

5. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd o jeho veci takto rozhodol:

„1. Okresný súd Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. Tp/26/2017 a rozhodnutím zo dňa 05.01.2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31.01.2017, sp. zn. 2Tpo/5/2017 porušil základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy, ako aj jeho právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Krajský súd Bratislava v konaní vedenom pod sp. zn. 2Tpo/5/2017 a rozhodnutím zo dňa 31.01.2017 porušil základné právo sťažovateľa na slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy, ako aj právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru.

3. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31.01.2017, sp. zn. 2Tpo/5/2017 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

4. Okresný súd v Pezinku je povinný vyplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 3.500,- € (slovom: tritisícpäťsto eur), a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Krajský súd v Bratislave je povinný vyplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 6.500,- € (slovom: šesťtisícpäťsto eur), a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

6. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K namietanému porušeniu označených práv postupom a uznesením okresného súdu

11. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ mohol domôcť využitím jemu dostupných

a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

12. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

13. Z obsahu sťažnosti, ako aj uznesenia krajského súdu je zrejmé, že uznesenie okresného súdu a konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, bolo predmetom prieskumu krajským súdom v konaní o sťažnosti, ktorú sťažovateľ podal ihneď po vyhlásení uznesenia okresným súdom. V súvislosti s namietaným porušením práv je preto z ústavného hľadiska podstatné a určujúce preskúmať, či uznesenie krajského súdu mohlo zasiahnuť do obsahu označených práv spôsobom odôvodňujúcim vyslovenie porušenia týchto práv rozhodnutím ústavného súdu. Vzhľadom na uvedený princíp subsidiarity ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti postupu a uzneseniu okresného súdu odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu

14. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v posudzovanom prípade ide o krajský súd rozhodujúci o uznesení okresného súdu týkajúceho sa zákonnosti väzby) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

15. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov a nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

16. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

17. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

18. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

19. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane na základe postupu stanového zákonom:

a) zákonné pozbavenie slobody osoby po odsúdení príslušným súdom;

b) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody z dôvodu nesplnenia rozhodnutia vydaného súdom v súlade so zákonom alebo s cieľom zabezpečiť splnenie povinnosti stanovenej zákonom;

c) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak je to dôvodne považované za potrebné za účelom zabránenia spáchaniu trestného činu alebo úteku po jeho spáchaní;

d) pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia za účelom výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán;

e) zákonné pozbavenie slobody osôb, aby sa zabránilo šíreniu nakažlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov;

f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu, alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní.

20. Podľa čl. 5 ods. 2 dohovoru každý, kto je zatknutý, musí byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, oboznámený s dôvodmi svojho zatknutia a s každým obvinením proti nemu.

21. Podľa čl. 5 ods. 5 dohovoru každý, kto bol zatknutý alebo pozbavený slobody v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie.

22. Ústavný súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry zdôrazňuje, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu ústavnosti a zákonnosti (mutatis mutandis III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (Toth c. Rakúsko z 12. 12. 1991). Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03).

23. Podľa prvej a piatej až ôsmej vety § 72 ods. 2 Trestného poriadku konať a rozhodovať možno len o väzbe osoby, proti ktorej bolo vznesené obvinenie. Pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý; o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný. Predseda senátu alebo sudca pre prípravné konanie vypočuje obvineného a potom umožní prísediacim alebo sudcom, prokurátorovi a obhajcovi položiť obvinenému otázky týkajúce sa rozhodnutia o väzbe; bez výsluchu obvineného možno rozhodnúť o väzbe len vtedy, ak obvinený výslovne požiadal, aby sa konalo v jeho neprítomnosti, alebo ak zdravotný stav obvineného neumožňuje jeho výsluch. Zástupca záujmového združenia alebo iná osoba ponúkajúca záruku alebo peňažnú záruku sa upovedomí o výsluchu, ak je to potrebné. Návrhy a žiadosti prokurátora sa bezodkladne doručia obvinenému a žiadosti obvineného alebo iných osôb, podané v jeho prospech prokurátorovi tak, aby sa k nim prokurátor a obvinený mali možnosť pred rozhodnutím o väzbe vyjadriť; to platí aj o dôvodoch, pre ktoré má súd rozhodnúť o predĺžení celkovej lehoty väzby podľa § 76a.

24. Podľa § 79 ods. 2 a 3 Trestného poriadku policajt, prokurátor, sudca pre prípravné konanie a súd sú povinní skúmať v každom období trestného stíhania, či dôvody väzby trvajú, alebo či sa zmenili. Sudca pre prípravné konanie tak koná iba pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby alebo o zmene dôvodov väzby a pri rozhodovaní o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby podľa odseku 3. Ak v prípravnom konaní prokurátor zistí, že dôvody väzby sa zmenili, podá návrh sudcovi pre prípravné konanie na rozhodnutie o zmene dôvodov väzby. Sudca pre prípravné konanie o takom návrhu rozhodne bez meškania. Ak súd vyhlásil oslobodzujúci rozsudok, predseda senátu bezodkladne vydá príkaz na prepustenie obvineného z väzby s uvedením dôvodu prepustenia a uvedie túto okolnosť v zápisnici; takto postupuje predseda senátu aj vtedy, ak v súdnom konaní uplynula lehota väzby podľa § 76 ods. 6. Obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojim stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

25. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia uznesenia z 31. januára 2017, ktorým podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažnosť, uviedol:

„Článok 5 ods. 4 Dohovoru neurčuje, akým technickým spôsobom má byť toto právo žiadateľa vykonané, ale pre Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len ESĽP) je rozhodujúce, aby bol takýto žiadateľ predvedený pred súd a tak sa mohol osobne vyjadriť (doslova právo byť vypočutý) (rozsudok Winterwerp proti Holandsku č. 6301/73 zo dňa 24.10.1979 a iné).

Z pripojeného spisového materiálu vyplýva, že obvinený [REDAKOVANÉ] bol predvedený na Okresný súd Pezinok za účelom svojho výsluchu, pričom na č.1. 4 sa nachádza žiadosť súdu adresovaná [REDAKOVANÉ] na takéto predvedenie, ktoré bolo napokon aj úspešne zrealizované dňa 05.01.2017. pretože zo zápisnice o výsluchu jednoznačne vyplýva, že obvinený bol predvedený a následne aj vypočutý.

Je pravdou, že zo spisu nevyplýva, akým vhodným spôsobom bol obvinený ■■■■■ upovedomený o tomto úkone v zmysle § 72 ods. 2 Tr. por. Takéto upovedomenie nemusí byť formálne (doručenie predvolania), ale môže byť aj neformálne (ústne, telefonicky, SMS a podobne). V tomto smere je však potrebné poukázať, že článok 5 ods. 3. resp. 4 Dohovoru je nadradený ustanoveniu § 72 ods. 2 Tr. por., takže ak bol obvinený predvedený pred súd za účelom svojho výsluchu, garancia článku 5 ods. 3, resp. 4 Dohovoru je plne zachovaná a to aj za situácie, keby nebol vôbec žiadnym spôsobom obvinený upovedomený o úkone. Z tohto dôvodu nie je sťažnostná námietka sťažovateľa dôvodná.

Čo sa týka ďalšej sťažnostnej námietky sťažovateľa spočívajúca v údajnom porušení jeho práv nedoručením návrhu prokurátora, čím mu mala byť odňatá možnosť sa s takýmto návrhom oboznámiť, sťažnostný súd konštatuje, že ani táto nie je dôvodná a to na základe nasledujúcich skutočností:

Nález Ústavného súdu SR, ktorý sťažovateľ cituje, sa týka úplne procesné odlišnej situácie, a to, že návrh prokurátora na vzatie do väzby obvineného musí byť obvinenému doručený, aby mal možnosť sa jeho obsahom riadne oboznámiť.

V tomto prejednávanom prípade sa však nejedná o vzatie do väzby, pretože obvinený sa už vo väzbe nachádza od augusta 2016. Nebolo teda možné mu takýto návrh na vzatie do väzby doručiť pri podaní jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, pretože takýto návrh jednoducho reálne v januári vôbec neexistoval. V tomto prípade ide o úplne odlišnú procesnú situáciu, kde návrh o prepustenie z väzby na slobodu bol podaný na prokuratúru, ktorá postupovala v súlade s ustanovením § 79 ods. 3 veta druhá Tr. por. a keď tomuto nevyhovela, bez meškania tento predložila súdu a zároveň o tomto postupe upovedomila obvineného a jeho obhajcu. V tomto smere sťažnostný súd poukazuje na posledný odsek písomného stanoviska Okresnej prokuratúry Pezinok zo dňa 3. 1. 2017 na č. 1. 2, ktorý splnenie tejto zákonnej podmienky preukazuje.

V ďalšom sťažnostný súd poukazuje na zápisnicu o výsluchu obvineného ■■■■■ zo dňa 05.01.2017 na č. 1. 14, v obsahu ktorej jednoznačne vyplýva, že pre samotným výsluchom obvineného sudca pre prípravné konanie oboznámil s obsahom vyššie citovaného prípisu Okresnej prokuratúry Pezinok zo dňa 03.01.2017.

Nie je teda pravdivé tvrdenie obvineného [REDAKOVANÉ], ktorý uvádzal, že s písomným vyjadrením prokuratúry vôbec nebol oboznámený. Súd nemá zákonom uloženú povinnosť takéto písomné vyjadrenie doručovať obvinenému, (na rozdiel od návrhu na vzatie do väzby) a teda v tomto smere nie je možné sudcovi pre prípravné konanie nič vytknúť.

Ak sťažovateľ uvádza, že takýmto postupom bola porušená kontradiktórnosť konania a cituje rozsudky ESLP, sťažnostný súd sa v žiadnom prípade nemôže s týmto tvrdením stotožniť. Z ustálenej rozhodovacej praxe ESLP jednoznačne vyplýva, že kontradiktórnym konaním sa rozumie konanie, z obsahu ktorého vyplýva možnosť vždy poskytnúť osobe pozbavenej osobnej slobody, resp. jeho obhajcovi informácie o vyjadreniach, resp. stanoviskách podaných prokuratúrou a mať možnosť sa k týmto vyjadriť (napr. rozsudok ESLP Knebl proti Českej republike č. 20157/05 zo dňa 28.10.2010).

Z rozsudku Mitreski proti Macedónsku č. 11621/09 zo dňa 25.03.2010 však vyplýva, že kontradiktórnosť je zachovaná aj za situácie, ak osoba pozbavená osobnej slobody má možnosť reagovať ústne na takéto vyjadrenie, resp. podanie prokurátora po jej oboznámení aj bez predchádzajúceho doručenia, čo ESLP považoval za plne dostačujúce. V danom prejednávacom prípade teda bol obvinený a obhajca písomne oboznámený prokuratúrou o spôsobe vybavenia jeho návrhu a pred sudcom pre prípravné konanie bol ústne oboznámený so stanoviskom prokuratúry, pričom k jej obsahu sa žiadnym spôsobom nevyjadril. Z tohto dôvodu je aj táto sťažnostná námietka sťažovateľa nedôvodná.

Čo sa týka obsahovej stránky napadnutého rozhodnutia sudcu pre prípravné konanie, podľa názoru sťažnostného súdu správne postupoval súd I. stupňa, keď podľa § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosť obžalovaného [REDAKOVANÉ] o prepustenie z väzby na slobodu z dôvodu existencie väzobného dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol, podľa § 80 ods. 1 písm. a/ Tr. por. záruku [REDAKOVANÉ] neprijal, podľa § 80 ods. 1 písm. b/ jeho písomný sľub neprijal a napokon podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nenahradil väzby u neho dohľadom mediačného a probačného úradníka. Zároveň svoje rozhodnutie v tomto smere vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo odôvodnil, s ktorým sa stotožnil aj senát krajského súdu.

Sťažnostný súd konštatuje, že v danom prípade sú u obvineného [REDAKOVANÉ] dané materiálne podmienky trvania väzby, pretože doteraz zistené skutočnosti a zabezpečené

zákonné dôkazy nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý je obvinený trestne stíhaný, bol spáchaný, má znaky uvedených prečinov, pričom napokon existuje dôvodné podozrenie, že tento skutok spáchal samotný obvinený. Z obsahu trestného spisu teda vyplýva, že u obvineného sa jedná o dôvodné podozrenie zo spáchania majetkovej trestnej činnosti, pričom v tomto smere sťažnostný súd konštatuje, že obvinený sa k jej spáchaniu v podstate priznal a je zároveň usvedčovaný výpoveďami spoluobvineného, svedkov, ako aj listinnými dôkazmi...

Súhrn vyššie uvedených konkrétnych skutočností oprávnene odôvodňuje obavu, že v prípade prepustenia obvineného z väzby na slobodu, by pokračoval v páchaní trestnej činnosti, pre ktorú je stíhaný, pretože ide o osobu, ktorá podľa vlastného priznania konzumuje drogy a má zvýšené sklony k páchaniu najmä násilnej trestnej činnosti, čím sú u neho i naďalej dané väzobné dôvody uvedené v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Skutočnosť, že [REDAKOVANÉ] predložil záruku podľa § 80 ods. 1 písm. a/ Tr. por. s tým, že obvinený môže vo firme [REDAKOVANÉ] pracovať ako závozník s približným príjmom 1,050.-€, absolútne nemá žiaden vplyv na existenciu vyššie uvedených konkrétnych skutočností. Nie je totiž možné vylúčiť, že po prepustení z väzby na slobodu obvinený ako osoba konzumujúca drogy pod ich vplyvom buď vôbec nebude pracovať v danej firme, alebo z nej odíde a opätovne bude žiť nezákonným spôsobom života ako pred svojim vzatím do väzby. Oprávnenosť tohto záveru potvrdzuje skutočnosť, že podľa vlastného priznania obvinený aj po prepustení z ostatného výkonu trestu odňatia slobody v roku 2015 pracoval dokonca u pána [REDAKOVANÉ] kde poberal mzdu okolo 1.000.-€, avšak ani táto skutočnosť nezabránila obvinenému, aby v dôsledku požívania drog odtiaľ neodišiel.“

26. Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že mu neprislúcha, aby v rámci konania o ústavnej sťažnosti posudzoval, či dokonca skúmal existenciu dôvodov väzby sťažovateľa alebo akéhokoľvek iného obvineného. To prislúcha zásadne všeobecným súdom. Vzhľadom na svoje postavenie nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je jeho úlohou ani konať ako súd tretej inštancie, ale preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02).

27. V nadväznosti na uvedené považoval ústavný súd za významné posúdiť, či pochybil krajský súd, ak sa stotožnil s postupom okresného súdu pri plnení povinnosti uloženej mu Trestným poriadkom a podmienenej obsahom základných práv a slobôd sťažovateľa garantovaných ústavou a dohovorom. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol povinný upovedomiť prokurátora, sťažovateľa a jeho obhajcu, ak je dosiahnuteľný o mieste a čase výsluchu vhodným spôsobom. Zo samotnej formulácie tohto ustanovenia nevyplýva všeobecnému súdu využiť konkrétny určený spôsob upovedomenia jednotlivých strán trestného konania. Zákonodarca dokonca splnenie tejto povinnosti zo strany všeobecného súdu nevyžaduje za každých okolností, pretože pri jeho snahe ho limituje dosiahnuteľnosťou obhajcu. Z obsahu zápisnice je zrejmé, že výsluch sťažovateľa sa vykonal za prítomnosti jeho obhajcu a prokurátora, ktorí boli vhodným spôsobom upovedomení rovnako ako sťažovateľ, keďže bol na výsluchu prítomný. Keďže sám sťažovateľ inicioval svojou žiadosťou o prepustenie z väzby rozhodovanie o samotnej väzbe, príp. jej nahradení, musel očakávať, že pred rozhodnutím sudcu pre prípravne konanie o jeho žiadosti bude vypočutý. Sťažovateľ, pretože je vo väzbe, bol prostredníctvom ústavu na výkon väzby upovedomený a predvedený v deň konania výsluchu na okresný súd, kde bol vypočutý. Ak by bolo pravdou, že o mieste a čase výsluchu nebol nikdy upovedomený, nemohol by sa ho ani riadne zúčastniť, preto ústavný súd považuje tvrdenia sťažovateľa v tomto smere za účelové. Ústavný súd zastáva názor, že konanie okresného súdu nemožno považovať za celkom zjavne neoprávnené či arbitrárne. V danom prípade išlo o väzobnú vec, ktorá si vyžaduje prednosť, bezodkladnosť a urýchlenosť pri rozhodovaní (§ 2 ods. 6 a § 238 ods. 3 Trestného poriadku a čl. 5 ods. 4 dohovoru). Z uvedeného vychádzal aj krajský súd ako súd druhého stupňa, ktorý sa s procesným postupom okresného súdu tým, že sťažnosť sťažovateľa zamietol, stotožnil.

28. Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre k čl. 5 dohovoru postupne formuloval viaceré samostatné práva osôb vo väzbe, medzi ktoré patrí aj právo na kontradiktórne konanie a vypočutie pred rozhodnutím o zákonnosti väzby (porov. napríklad rozsudok z 21. 12. 2010, Michalko proti Slovensku, sťažnosť č. 35377/05, bod 156 a tam citovaná judikatúra), ale aj všeobecnejšie právo na „zákonnosť“ konania

a právo nebyť zbavený osobnej slobody svojvoľným (arbitrárnym) postupom (porov. už citovaný Michalko proti Slovensku, body 156 a 158). Podľa § 72 ods. 2 ôsmej vety Trestného poriadku sa návrhy a žiadosti prokurátora majú bez meškania doručiť obvinenému, čo v súlade s judikatúrou ústavného súdu možno považovať za súčasť záruk vyplývajúcich z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (porov. napr. I. ÚS 67/03, I. ÚS 100/04, I. ÚS 2/05, III. ÚS 34/07). V skorších z citovaných rozhodnutí ústavný súd ešte výslovne uvádzal právo na doručenie písomného podania prokurátora (ako protistrany obvineného v trestnom konaní). Uvedená judikatúra sa však týkala situácií, keď súdy rozhodovali o predĺžení väzby na neverejných zasadnutiach bez výsluchu obvinených. Po novelizácii ustanovenia § 72 ods. 2 Trestného poriadku sa o väzbe rozhoduje zásadne po vypočutí obvineného.

29. Z obsahu príloh, ktoré boli pripojené k sťažnosti, vyplýva, že okresný súd rozhodoval o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby potom, ako jej nevyhoveli prokurátor. Pred výsluchom sťažovateľa bol sudcom pre prípravné konanie oboznámený s obsahom podania prokurátora vrátane jeho vyjadrenia k žiadosti z 3. januára 2017. V namietanom prípade bol sťažovateľ vypočutý, mal možnosť sa vyjadriť ku všetkým podaniam prokurátora a napokon bolo jemu a jeho obhajcovi udelené slovo na konečné návrhy. Podstatnou súčasťou procesných záruk v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru v prípadoch, keď pozbavenie osobnej slobody dotknutej osoby spadá pod čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, je aj osobná prítomnosť obvineného v konaní pred súdom umožňujúca mu osobne sa k veci vyjadriť, pretože sama osebe predstavuje významnú garanciu rešpektovania práv obvineného (obdobne napr. III. ÚS 84/06, I. ÚS 352/06, II. ÚS 315/06) a za určitých okolností môže predstavovať nevyhnutný predpoklad na rešpektovanie základných procesných garancií uplatniteľných vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody väzbou (kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“). V danom prípade bola uvedená záruka osobného výsluchu sťažovateľa pred rozhodnutím o jeho žiadosti o prepustenie z väzby a možnosť reagovať na argumenty protistrany v plnom rozsahu naplnená, a teda boli dodržané aj podmienky pre kontradiktórne konanie.

30. Uvedené skutočnosti týkajúce sa postupu vo veci konajúcich všeobecných súdov dosvedčujú, že sťažovateľom tvrdené porušenie označených práv sú neopodstatnené. Z ústavného hľadiska je uznesenie krajského súdu možné považovať za ústavne akceptovateľné, keďže v konaní ako celku bola sťažovateľovi v súčinnosti s obhajcom (ktorý bol upovedomený o postupe prokurátora a bola mu doručená zápisnica okresného súdu) daná dostatočná príležitosť formulovať a predkladať argumenty, či už počas konania pred okresným súdom, alebo proti uzneseniu okresného súdu, o čom svedčí aj skutočnosť, že svoju sťažnosť odôvodnil samostatným podaním z 11. januára 2017 a doplnením sťažnosti z 13. januára 2017. Navyše, v tomto ohľade je potrebné dodať, že nadriadený súd rozhodujúci o sťažnosti je povinný preskúmať napadnuté výroky a postup, ktorý predchádzal vydaniu uznesenia, zo všetkých zákonných hľadísk bez ohľadu na to, či ich sťažovateľ uviedol vo svojej sťažnosti (§ 192 ods. 1 Trestného poriadku).

31. Krajský súd sa s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa v prípade porušenia označených práv podľa ústavy a dohovoru vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a odôvodnenie jeho rozhodnutia je aj z tohto hľadiska ústavnoprávne akceptovateľné.

32. Ústavný súd sa pridŕža názoru, že jeho prípadný zásah spočívajúci v nahradení právneho názoru krajského súdu je možné realizovať len v prípade nezlučiteľnosti napádaného rozhodnutia krajského súdu s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, v zmysle ustálenej judikatúry by mohol napadnutý právny názor krajského súdu nahradiť iba v prípade, ak by bol tento svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by však bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. To sa však v danej veci nestalo, keďže krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatne pre posúdenie veci [§ 71 ods. 1 písm. c), § 72 ods. 2, § 79 ods. 2 a 3 a § 80 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku] interpretoval a aplikoval ústavne konformným spôsobom, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj

právne akceptovateľné. Ako ústavný súd stabilne prízvukuje, na vyslovenie namietaného porušenia označených práv nestačí subjektívny názor sťažovateľa o ich porušení, ale k takémuto porušeniu práv aj reálne musí dôjsť. Skutočnosť, že sa sťažovateľ s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľových základných práv už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

33. Ústavný súd po prieskume napadnutého rozhodnutia krajského súdu z hľadísk, ktoré ústavný prieskum pripúšťa, teda konštatuje, že v prípade sťažovateľa sa nepreukázala neoprávnenosť rozhodnutia obmedzujúceho osobnú slobodu sťažovateľa, resp. preukázala sa jeho udržateľnosť vo vzťahu k dosiahnutiu legitímneho cieľa. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu v zásade nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci konajúcimi súdmi vrátane obsahu označených práv podľa ústavy a dohovoru, ktoré mali byť napadnutým uznesením krajského súdu porušené. Na základe toho ústavný súd považoval sťažnosť v tejto časti za zjavne neopodstatnenú, a preto ju podľa § 25 zákona o ústavnom súde odmietol.

34. Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa nastolenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2017